

פרק כ"ז: ביטוח לאומי

446

בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (בפרק זה - חוק הביטוח הלאומי) - תיקון חוק הביטוח הלאומי

(1) בסעיף 24 -

(א) בסעיף קטן (ב), במקום "נוסף לדין וחשבון האקטוארי, שיצורף" יבוא "דין וחשבון אקטוארי מלא יצורף" ובמקום הסיפא החל במילים "לסעיף 25(א)", יבוא "לסעיף 25(א)";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) שר האוצר, בהסכמת השר, יורה לאקטואר של המוסד על אופן הגשת דין וחשבון אקטוארי מלא לפי סעיף זה, לרבות מתכונתו, תוכנו, מידת פירוטו ובללים לעריכתו, וכן ההצטרות והגיאורים שיש לצרף אליו (בחוק זה - דין וחשבון אקטוארי מלא);"

(2) בסעיף 25(א), אחרי "ותגיש אותה למועצה" יבוא "בצירוף דין וחשבון אקטוארי מלא";

(3) בסעיף 26, אחרי "בשינויים שימצא לנכון" יבוא "ואולם לא יאשר התקציב אם לא צורף לו דין וחשבון אקטוארי מלא";

דבריו הסבר

המדינה, ופוגע באפשרות לגבש מדיניות מושכלת בקטר עם פעילות המוסד.

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 24 בחוק הביטוח הלאומי ולקבוע בו כי האקטואר של המוסד לביטוח לאומי יגיש לשר הרווחה והשירותים החברתיים ולמועצת המוסד דין וחשבון אקטוארי מלא אחת לשנה. בנוסף, מוצע תיקון נוסף בסעיף 24 כאופן שייקבע בסעיף קטן (ב1) המוצע כי שר האוצר, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, יורה על אופן עריכתו של הדין וחשבון האקטוארי ועל מתכונתו (סעיף 146(1)(א) ר"ב).

בסעיף 147(א) מוצע כי על שר האוצר בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, ליתן הוראות לאקטואר המוסד ברבר אופן עריכת דין וחשבון האקטוארי המלא ומתכונתו לא יאוחר מיום 1 בינואר 2010. בסעיף 147(ב) מוצע כי דין וחשבון אקטוארי מלא יוגש אחת לשנה אף אם טרם ניהנו הוראות. במקרה זה יוגש הדין וחשבון האמור בהתאם למתכונת שהיתה נהוגה במוסד לביטוח לאומי ערב תחילתו של סעיף 24 המוצע.

עוד מוצע לתקן את סעיפים 28 ו-26 לחוק האמור (סעיף 146(2) ר"ב) ולקבוע בהם כי דין וחשבון אקטוארי מלא יצורף להצעת התקציב השנתי של המוסד, וכי שר הרווחה והשירותים החברתיים לא יאשר את התקציב השנתי של המוסד, אלא אם כן צורף לו דין וחשבון אקטוארי באמור.

בסעיף 148(א) מוצע לקבוע כי תחילתו של סעיף 25 מוצע תחיה ביום 1 בינואר 2010 וכי תחילתו של סעיף 26

לשנת הכספים 2006, התשס"ו-2006, קבע, בסעיף 34 שבג, את הרכבה של ועדת ערר לפיצויים ולהיטלי השבחה, ואת סמכויותיה בכל הנוגע לעררים לפי התוספת השלישית לחוק התכנון והבניה, שעניינם היטלי השבחה. בהתאם לסעיף 37(ג) לאותו חוק, תחילתם של ההטורים האמורים הותנה בכניסתו לתוקף של חוק בתי משפט לעניינים מינהליים (תיקון מס' 15), התשס"ה-2005 (ס"ח התשס"ה, עמ' 1736). תיקון זה למעשה לא נכנס לתוקף, מאחר שתיקון מס' 84 לחוק התכנון והבניה קבע, בין השאר, הוראות שהוליצו את תיקון מס' 15 האמור כדי למנוע אי-בהירות, מוצע לתקן את מוצע התחילה של ההטורים האמורים הנוגעים לסמכויות וערת הערר לפיצויים ולהיטלי השבחה, ולקבוע כי הוא יהיה כיום ז' באייר התשס"ט (1 במאי 2009).

לסעיף 146 לסקאות (1) עד (5) ר"ב, וסעיפים 147(א) ו-148(א) ר"ב.

סעיף 24(ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי), קובע כי על אקטואר המוסד לביטוח לאומי להגיש בתום כל שלוש שנות כספים דין וחשבון אקטוארי מלא סעיף 25(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע כי לדין וחשבון הכספי השנתי של המוסד יצורף דין וחשבון של אקטואר המוסד.

למרות האמורה בעשר השנים האחרונות לא הוגש דין וחשבון אקטוארי מלא של המוסד. העדרו של דין וחשבון אקטוארי מלא כאמור פוגע ביכולת לבקר את האיוהנות הפיננסית של המוסד, בעוד שלמצבו הפיננסי של המוסד לביטוח לאומי יש השפעה מואקרו-כלכלית על משק

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשס"ט, עמ' 85.

(14) בסעיף 183, במקום "כפול עשר" יבוא "כפול 13";

(15) בסעיף 224(א) –

(א) בפסקה (א1), בסופה יבוא "ואם אין בירו היתר להעסקת עובד זר בענף הסייעוד לפי סעיף ויג לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן – חוק עובדים זרים), ואינו מעסיק עובד זר – זכאי לתוספת כשיעור השווה ל-27.2% מקצבת יחיד מלאה";

(ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "ואם אין בירו היתר להעסקת עובד זר בענף הסייעוד לפי סעיף ויג לחוק עובדים זרים ואינו מעסיק עובד זר – זכאי לתוספת כשיעור השווה ל-36.2% מקצבת יחיד מלאה";

(16) בסעיף 225, בסעיף קטן (ג)1, אחרי "120% מקצבת יחיד מלאה" יבוא "ואם אין בירו היתר להעסקת עובד זר בענף הסייעוד לפי חוק עובדים זרים ואינו מעסיק עובד זר – בתוספת השווה ל-22% מקצבת יחיד מלאה, ואחרי "135% מקצבת יחיד מלאה" יבוא "ואם אין בירו היתר להעסקת עובד זר בענף הסייעוד לפי חוק עובדים זרים ואינו מעסיק עובד זר – בתוספת השווה ל-29% מקצבת יחיד מלאה";

דברי הסבר

מוצע לקבוע כי התיקון המוצע יחול לגבי עובד שניתן לגבי מעבירו צו באמור בסעיף 182 בחוק הביטוח הלאומי ביום 1 באוגוסט 2009 ואילך (סעיף 148(ח)).

לסעיף 146 פסקאות (16) ו(16) וסעיף 148(ט)

במסגרת תכנית ההאצה במשק שיוזם משרד האוצר בסוף שנת 2008, כדי להתמודד עם השפעות המשבר הכלכלי-העולמי על המשק הישראלי, נחתם הסכם לפי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי בין ממשלת ישראל למוסד לביטוח לאומי כדבר תשלום גמלה לעידוד העסקת עובדים ישראלים בתחום הסייעוד (להלן – ההסכם), בעלות שנתית של כ-180 מיליון שקלים חדשים.

במסגרת ההסכם נקבעה תוספת של שלוש שעות סיעוד, למבוטח שמשתלמת לו גמלת סיעוד לפי סעיף 224(א)1(א) לחוק הביטוח הלאומי (גמלת סיעוד כרמת הכיבונות), ותוספת של ארבע שעות סיעוד למבוטח שמשתלמת לו גמלת סיעוד לפי סעיף 224(א)2 לחוק הביטוח הלאומי (גמלת סיעוד ברצנה הגבוהה), ובלבד שאין בידי המבוטח היתר להעסקת עובד זר והוא אינו מעסיק עובד זר.

מוצע לתקן את סעיפים 224(א) ו-225א לחוק הביטוח הלאומי בעניין זה כדי לעגן את ההסכם בחלק מחוק הביטוח הלאומי. התוספת האמורה לגמלת הסייעוד תינתן לנותן שירותי הסייעוד ולא לזכאי, ואולם מוצע כי לגבי זכאי לגמלת סיעוד שמשתלמת לו גמלה לפי הוראות סעיף 225א, תשתלם התוספת האמורה לידיו (סעיף 146(15) ו(16)).

התיקון המוצע צפוי להביא לתוספת של כ-2,000 משרות מלאות לישראלים בתחום הסייעוד.

מוצע לקבוע כי התיקון המוצע יחול על גמלה המשתלמת בעד יום 1 באוגוסט 2009 ואילך (סעיף 148(ח)).

שהציע לו שירותי התעסוקה ושאינה עבודה מתאימה במשמעותה בסעיף 165 לחוק האמור, או שהשכר בה נמוך משכרו ערב האבטלה (להלן – עבודה בשכר נמוך), יהיה זכאי לרמי אבטלה בסכום השווה להפרש שבין שכרו מהעבודה לבין סכום השווה ל-75% משכרו ערב האבטלה. לפי סעיף 176א בתנאים מסוימים משתלם מוענק המוחשב לפי הוראות סעיף 176(ב).

הוראות אלה יוצרות עיוות, שכן הסכום המרבי הקבוע בסעיף 176(ב)2 אינו חל עליו, בשל כך ייתכן שאדם יהיה זכאי למענק או לרמי אבטלה בשל עבודה בשכר נמוך או בעבודה אחרת שאינה עבודה מתאימה לגביו, באופן שרמי האבטלה המשתלמים לו לפי סעיפים אלה עולים בהרבה על הסכום המרבי של רמי אבטלה הקבועים כיום בחוק.

מוצע לבטל את העיוות הקיים כיום בחוק ולקבוע בסעיפים 176(ב) ו-176א בחוק הביטוח הלאומי כי שיעור רמי האבטלה והמענק לא יעלה על הסכום המרבי לרמי האבטלה הקבוע בסעיף 176(ב)2 (סעיף 146(12) ו(13)).

מוצע לקבוע כי הוראה זו תחול לגבי מי שהחל לעבוד בעבודה באמור באותם סעיפים כיום 1 באוגוסט 2009 ואילך (סעיף 148(ח)).

לסעיף 146(14) וסעיף 148(ח)

סעיף 182 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי מבוטח יהיה זכאי לגמלה אם ניתן לגבי מעבירו צו המכריז עליו כפושט וגל, וכיחס למעביר שהוא האגיד – אם ניתן לגבי צו פירוק.

סעיף 183 לחוק קובע כי הגמלה תהיה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורין, ועו לסכום שלא יעלה על עשר פעמים הסכום הבסיסי (סכום העומד היום על כ-30,000 ש"ח). כדי לשמור על זכויות עובדים כאמור, בפרט בהקופה של מושכר בלבד, מוצע להגדיל את התקרה הקבועה כאותו סעיף ולהעמידה על 13 פעמים הסכום הבסיסי (כך שיעמוד על כ-390,000 ש"ח) (סעיף 146(14)).

182 ט"ח התשנ"א, עמ' 112.

הצעות חוק הממשלה – 436, כ"ד בסיוון התשס"ט, 6.2.2009

(27) כלוח י', בבוטרת, במקום "שנת 2009 ואילך" יבוא "שנת 2011 ואילך".

147. (א) שר האוצר ייתן הוראות לאקטואר המוסד על אופן הגשת דין וחשבון אקטוארי מלא לפי הוראות סעיף 24(ב1) לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(א)(ב) לחוק זה, לא יארוח מיום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010).

(ב) דין וחשבון אקטוארי מלא כאמור בסעיף 24(ב) לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(א)(1) לחוק זה, יוגש אף אם טרם ניתנו הוראות כאמור בסעיף קטן (א) ואולם אם טרם ניתנו הוראות לפי אותו סעיף קטן, יוגש הדין וחשבון בהתאם למתכונת הנהוגה במוסד ערב תחילתו של סעיף 24 לחוק הביטוח הלאומי בנוסחו בסעיף 146(א)(1) לחוק זה.

(א) תחילתם של סעיפים 24(ב), 25(א) ו-31(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 146(א)(1) לחוק זה, ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010).

(ב) סעיף 26 לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(3) לחוק זה, יחול לגבי אישור תקציב המוסד לשנת 2011 ואילך; ואולם אם טרם ניתנו הוראות כאמור בסעיף 24(ב1) לחוק הביטוח הלאומי בנוסחו בסעיף 146(א)(ב) לחוק זה, יצורף לתקציב המוסד דין וחשבון אקטוארי מלא בהתאם למתכונת הנהוגה במוסד ערב תחילתו של סעיף 24 לחוק הביטוח הלאומי בנוסחו בסעיף 146(א)(1) לחוק זה.

(ג) תחילתו של סעיף 28 לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(4) לחוק זה, ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010).

(ד) סעיפים 65(ב) ו-324(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 146(6) ו-22 לחוק זה, יחולו על גמלה המשתלמת בעד יום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(ה) סעיפים 158, 160(ו), 161(ה), 163(ג) ו-171(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 146(7), (8), (9), (10) ו-11 לחוק זה, יחולו על מי שהתאריך הקובע לגביו חל ביום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(ו) סעיפים 163(ד) ו-176(א), כנוסחם בסעיף 146(10) ו-12(א) לחוק זה, יחולו על מי שנבחן כאמור בהוראות סעיף 163(ד), בבחינה שנערכה ביום י"ט בסיוון התש"ע (1 ביוני 2010) ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

רפואת שמקורה בלידות, כמו כן, הסכומים כוללים עלות בריקת סינן שמיצה לילית.

מוצע לקבוע כי התיקונים המוצעים בלוח ב' לחוק הביטוח הלאומי, יחולו על מענק אשפוז המשתלם בעד יום 1 באוגוסט 2009 ואילך.

לסעיף 146(27), 148(טו), 149(א), סעיף 160(א), וסעיפים 151 ו-152

לוח י' בחוק הביטוח הלאומי מתייחס לשיעור דמי הביטוח הלאומי, ובכלל זה גם להקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי, לפי סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי. לוח י"א עניינו הכנסה מרבית ומועריית לעניין דמי ביטוח.

מוצע לקבוע, בהוראת שעה, החל ביום 1 באוגוסט 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010, כי שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממועסיקים יעלה בשיעור של 0.4% (לוח י' וי' דוחקה לתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות לפי לוח י"א העלה, בתקופה האמורה, מחמש פעמים דשכר הממוצע כמושק לעשר פעמים השכר הממוצע במשק, בשל תוספת ההכנסה הצפויה למוסד לביטוח לאומי, מוצע לצמצם, בהתאמה, את הקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי בתקופה האמורה.

האשפוז לילית עומד על סכום של 7,595 שקלים חדשים, ובמקרה שנולד פג - 114,300 שקלים חדשים נוספים.

נוכח הגידול בעלות שירותים רפואיים הניתנים בבתי החולים, בין השאר בתחום היולדות, מוצע לתקן את לוח ב' לחוק הביטוח הלאומי, ולהגדיל את הסכומים שמשלם המוסד לביטוח לאומי לבתי חולים בשל ימי אשפוז של יולדות, כך ששמענק האשפוז יעמוד על סכום של 9,539 שקלים חדשים ליולדת, וכן להגדיל את התוספת למענק האשפוז בשל פג כך שתעמוד על סכום של 144,177 שקלים חדשים.

העלאת הסכומים כאמור מביאה בחשבון, בין השאר את הגידול בפועל בהוצאות בתי החולים הממשלתיים, אשר לא גולמו באופן מלא במחיר של יום אשפוז לגבי שנת 2008, עקב מחיר זה נעשה בהתחשב בביטול מט המעסיקים שאושר בחוק ההסדרים לשנת 2008 (ד' חוק ההסדרים כמושק המדינה) (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הבלבולית לשנת הכספים 2008, התשס"ח - 2008), כעוד שהביטול כאמור אינו נושפע על ההוצאות בפועל של בתי החולים הממשלתיים. בנוסף, הסכומים האמורים מבואים לירי ביטוי את הגידול בעלויות של בתי החולים הציבוריים הבלתיים הנובע ממקרים של רשלנות

הוצעות חוק הממשלה - 436, כ"ד בסיוון התשס"ט, 2009.6.26

(ז) סעיפים 176(ב) ו-176א לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחם בסעיף 146(12)(ב) ו-13(1) לחוק זה, יחולו לגבי מי שהחל לעבוד בעבודה כאמור באותם סעיפים, ביום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(ח) סעיף 183 לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(14) לחוק זה, יחול על מי שניתן לגבי מעבידו צו כאמור בסעיף 182 לחוק הביטוח הלאומי, ביום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(ט) סעיפים 224(א) ו-225א לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחם בסעיף 146(15) ו-16(1) לחוק זה, יחולו על גמלה המשתלמת ביום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(י) תחילתם של סעיפים 244, 247א, 252 ו-256א לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחם בסעיף 146(17) עד (20) לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והם יחולו על גמלה המשתלמת בעד היום האמור ואילך.

(יא) סעיף 315 בחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(21) לחוק זה יחול על תשלום ועל גמלה המשתלמת בעד יום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(יב) סעיפים 383א ו-398א לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחם בסעיף 146(23) ו-25(1) לחוק זה, יחולו על הצהרה שניתנה או מידע שתעלים חובע או מקבל גמלה, לפי העניין, ביום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך ועל אידעכון שיגוי שהיה עליו לעדכן לפי הוראות סעיף 383א ביום האמור ואילך.

(יג) סעיף 384א לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(24) לחוק זה, יחול לגבי מידע שדרש המוסד ביום תחילתו של חוק זה ואילך, לרבות לגבי תקופה שקדמה ליום האמור.

(יד) לוח ב'1 לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(26) לחוק זה, יחול על מענק אשפוז המשתלם בעד יום י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ואילך.

(טו) תחילתו של לוח י' לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 146(27) לחוק זה, ביום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), והוא יחול על הקצבות אוצר המריבה למוסד ועל דמי ביטוח המשתלמים בעד היום האמור ואילך.

(א) בתקופה שניזם י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ועד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010), יוקרא טור "הכנסה מרבית" שכלול י"א לחוק הביטוח הלאומי כך –

(1) בפרט 1, במקום "בפול 5" יקראו "בפול 10";

(2) בפרט 2, במקום "לחמש פעמים" יקראו "ל-10 פעמים".

(ב) בתקופה שניזם י"א באב התשס"ט (1 באוגוסט 2009) ועד יום י"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2009) יוקרא חוק הביטוח הלאומי כך –

(1) בסעיף 244 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "16.5%" יקראו "17.0%";

(ב) בסעיף קטן (ב) –

(1) בפסקה (1), ברישדה, במקום "8.3%" יקראו "8.5%";

(2) בפסקה (2), במקום "5.2%" יקראו "5.4%";

(2) בסעיף 247א, במקום "17.5%" יקראו "18.0%";

(3) בסעיף 252 –

(א) בסעיף קטן (א) –

חוק הביטוח הלאומי 149,
– הוראות שעת
לעניין קצבות
הוקנה ולוח י"א